БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО
ГЕОФИЗИКА, ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ
№ 625 / 23. 11. 2026 г.
СОФИЯ

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р инж. Крася Колчева – член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност ***"доцент"*** по професионално направление 4.4. Науки за Земята, научна специалност: „Хидрология на сушата и водните ресурси“

Настоящата рецензия е изготвена на основание на Заповед на Директора на НИГГГ- БАН № 56 от 17.09.2026 г. и решение на заседанието на научното жури от 19.10.2026 г. Тя е съобразена с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ. Рецензията е съставена от **три части** и заключение.

I. Изисквания към кандидата

по чл. 24 (1) и чл. 26 (1), (2) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1) и чл. 54 (1) от ППЗРАСРБ и чл. 54 и чл. 55 (3) от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ

По повод на обявения от Научния съвет на НИГГГ и обнародван в Държавен вестник, брой 71 / 07.08.2026 г. конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 4.4. Науки за Земята и специалност „Хидрология на сушата и водните ресурси“ за нуждите на „Център по хидрология и водно стопанство“ е подала документи гл. асистент д-р Радослава Георгиева Захариева.

Радослава Захариева завършва средното си образование през 2010 г. в Частна професионална гимназия по икономика и търговия – гр. Пловдив, със специалност „Банково дело“. След това в Аграрен университет – Пловдив Захариева придобива образователно-квалификационна степен (ОКС) „бакалавър“ по специалност „Аграрна икономика“ (2010–2014 г.) и образователно-квалификационна степен (ОКС) „магистър“ по специалност „Екология на селищни системи“ (2014–2016 г.). В периода 2019–2022 г. Радослава Захариева е редовен докторант в същия университет, където разработва и защитава дисертационен труд на тема „Паразити и паразитни съобщества на риби от река Дунав – екология и биоразнообразие“ под ръководството на проф. д-р Диана Кирин, и на 21.12.2022 г. получава образователна и научна степен (ОНС) „доктор“ по специалност „Екология и опазване на екосистемите“.

Научноизследователската си дейност Захариева започва в Аграрния университет – Пловдив, където в периода 2022–2025 г. като млад учен по Националната програма „Млади учени и постдокторанти – 2“ работи по два проекта – за проучване на паразитите и паразитните съобщества на риби от р. Чепеларска и за хидробиологичен мониторинг и оценка на екологичното състояние по макрозообентос на водите на р. Каялийка. От 15.08.2023 г. Захариева заема академична длъжност „главен асистент“ в „Център по хидрология и водно стопанство“ към Национален институт по Геофизика, Геодезия и География при Българска академия на науките (НИГГГ-БАН) и работи по: оценка на екологичното състояние на водните екосистеми на основата на биологични елементи за качество (БЕК) макрозообентос и макрофити; паразити и паразитни съобщества на риби; биоиндикация; замърсяване на повърхностните води с тежки метали и металоиди; циркулация на тежки метали и металоиди във води, седименти, риби, паразити,

макрозообентос, макрофити.

Проверката на представените материали за конкурса показва пълно съответствие с нормативните изисквания за заемане на АД „доцент“. Поради липса на процедурни нарушения кандидатът гл. ас. д-р Радослава Захариева се допуска до участие в конкурса за заемане на АД „доцент“ по професионално направление 4.4. Науки за Земята и научна специалност „Хидрология на сушата и водните ресурси“.

II. Изисквания към научноизследователската и научно-приложната дейност

по чл. 24 (1), т.1, т.3, т.4, т.5 и чл. 26 (1) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1), т.1, т.3, т.4, т.5 и чл. 54 от ППЗРАСРБ,

чл. 54, т.1, т.4, т.5, т.6 и чл. 55 (3) т.2 от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ

На рецензиране подлежи **само** научна продукция, която да не повтаря представените за придобиване на научна степен "доктор".

Оценяването се извършва само за лицата, които отговарят на съответните минимални национални изисквания. Представената от Захариева документация показва, че кандидатът отговаря, както на националните минимални изисквания, така и на изискванията по Правилника за приложение на ЗРАСРБ в НИГГГ - БАН.

ОБОБЩЕНА ТАБЛИЦА
ЗА ОБЕМА И ВИДА НА НАУЧНАТА ПРОДУКЦИЯ по чл. 1а (1) и (2) от ППЗРАСРБ и чл. 1а (1) и (2) от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ

на гл. асистент д-р Радослава Георгиева Захариева

Група / Показатели	За участие в конкурса за доцент	
	Брой точки на кандидата	Необходим брой точки
А	**50**	50
Б	-	-
В	**147**	100
Г	**239**	220
Д	**100**	60
Е	-	-

Научната продукция на кандидата в реферирани и индексирани научни издания се разпределя по бази данни и квартили, както следва в издания:

- реферирани и индексирани в Web of Science, квартил Q4 – 19 публикации;
- реферирани и индексирани в Scopus, квартил Q3 – четири публикации;
- реферирани и индексирани в Scopus, квартил Q4 – три публикации;

- индексирано в Web of Science без импакт фактор – една публикация;
- реферирани в EBSCOHost – осем публикации;
- реферирано и индексирано в ERIH+ – една публикация.

Обща стойност на: **IF** (Web of Science, WoS) от В4 и Г8 = 7,14 и **SJR** (Scopus) от В4 и Г7 = 1,212.

Радослава Захариева от общо 36 публикации е първи автор в 15, втори в 13, трети в седем и четвърти в една публикация.

Всички публикации са отпечатани на английски език, като 27 броя са след участия в Юбилейна научна конференция „80 години Аграрен университет – Пловдив" и международни конференции „Agriculture for Life, Life for Agriculture" в Букурещ – Румъния и „International May Conference on Strategic Management" в Бор, Сърбия. Има само една статия от Г7 под печат, за която е приложен имейл за одобрено публикуване.

Представена е оценка на публикациите по тематични групи и категории. Постигнатите от Захариева точки надвишават изискваните по съответните критерии на групи В, Г и Д.

Група „А" – Защитената дисертация на тема „Паразити и паразитни съобщества на риби от река Дунав – екология и биоразнообразие" и придобитата ОНС „доктор" по специалност „Екология и опазване на екосистемите" носят на Захариева 50 точки;

Група „В" – Тук са представени общо 15 публикации, от които: две са в индексирани в Scopus списания – „Helminthologia" (на институт към Словашката академия на науките) с Q3 и „Fisheries & Aquatic Life" с отворен достъп и Q4 през 2023 г.; седем – в индексирани в Web of Science издания (Scientific Papers. Series D. Animal Science) на Университета по агрономически науки и ветеринарна медицина в Букурещ по повод международна конференция „Agriculture for Life, Life for Agriculture" с Q4 и IF (2021 и 2023 г.) и шест в EBSCOHost Database от International May Conference on Strategic Management – IMCSM20 September 25 - 27, 2020, Bor, Serbia. Тук кандидатът има една самостоятелна публикация. Общият брой точки в Група „В" е 147 приизискванин 100.

Група „Г" – Представени са общо 21 публикации в Г7, от които: пет са в списания, индексирани в Scopus, а именно - по една в North-Western Journal of Zoology с Q3, Fisheries & Aquatic Life с Q4 и Croatian Journal of Fisheries с Q3, и две в International Journal of Aquatic Biology с Q3 (2024 и 2025 г.); 12 (с една под печат) в издания към международната конференция „Agriculture for Life" в Букурещ, индексирани в Web of Science с Q4 (2024, 2025 и 2026 г.); две по проведената в Сърбия конференция през 2021 г., посочена в предишната група показатели; една в сп. „Проблеми на географията", издавано от НИГГГ – БАН (ERIH+, 2025 г.) и една в Научни трудове, т. LXVII, кн. 1, 2025 г. към Юбилейна научна конференция „80 години Аграрен университет – Пловдив" (Web of Science). Една от публикациите от тази група – „Patronov, G., Kirin, D., Zaharieva, P., Zaharieva, R., Kuzmanova, D., 2025. Chemical state and ecological assessment of atmospheric air quality" (Г7-8) не по тематиката на обявения конкурс, поради което общата сума за гурапа „Г" се намалява с 12 точки и става 227 при изскаван 220.

Група „Д" – Броят на цитираните на кандидата публикации е 12 с общо 20 цитирания, като всички се отнасят към показатели Д11. С по три цитирания в научни публикации са две публикации: Zaharieva, P., Zaharieva, R., 2020. Ecologohelminthological

investigations and circulation of arsenic in the system water – sediments – Chondrostoma nasus – Contracaecum sp., larvae from the Danube River. International May Conference on Strategic Management – IMCSM20 September 25 - 27, 2020, Bor, Serbia. XVI (1), 120-126. EBSCOHost Database; и Zaharieva, P., Zaharieva, R., 2020. Helminth communities of Chondrostoma nasus (Linnaeus, 1758) and their bioindicator role for the accumulation of cadmium from the Danube River, Bulgaria. International May Conference on Strategic Management – IMCSM20 September 25 - 27, 2020, Bor, Serbia. XVI (1), 127-135. EBSCOHost Database. Други четири са с по две цитирания в научни публикации, а останалите шест публикации са с по едно цитиране. Общият брой точки по група „Д" е 100 при изискван 60.

Процедурата по придобиване на АД „доцент", съгласно минималните национални изисквания и минималните изисквания на НИГГГ, не изисква ръководство или участия в научноизследователски проекти. Поради това и посочените в автобиографията на Радослава Захариева проектни участия не са обект на оценяване в настоящата рецензия.

Претенциите на кандидата за заемане на АД „доцент" се основават на следните документи: диплома за ОКС „магистър"; диплома за ОНС „доктор"; справка за заемана академична длъжност; справка за изпълнение на минималните изисквания на НИГГГ; списък на публикациите с линкове и копия; списък на цитиранията с линкове; справка за научни и научно-приложни приноси; резюмета на статиите на български и английски език; копие на имейл за одобрено публикуване на статия и автобиография по европейски образец.

С особена научна и приложна значимост в изследователската дейност на гл. ас. д-р Радослава Захариева, пряко съотносима към тематиката на конкурса, се открояват направленията, свързани с оценката и опазването на водните ресурси: *Мониторинг и екологична оценка на повърхностни води* – проведени са мащабни проучвания на речните екосистеми на Огоста (долно течение), Осъм, Луда Яна (в района на с. Попинци), Първенецка, Боровица (в участъка между яз. Боровица и яз. Кърджали при с. Ненково), Мечка и Каялийка. Екологичните оценки се основават както на класически биологични елементи за качество (БЕК), като макрозообентос, така и на иновативни биоиндикаторни подходи, включващи хелминтни съобщества, паразитофауната на черна мряна (Barbus petenyi) и макробезгръбначни, както и структурните показатели на паразитните съобщества при рибите (В4-10, В4-11, Г7-1, Г7-6, Г7-7, Г7-10, Г7-12, Г7-13, Г7-21) и *Оценка на риска от замърсяване за подземни води*: Проведено е и мониторингово изследване на подземните води в района на гр. Пловдив, свързано с оценка на тяхното качество и уязвимост при ремонтни дейности на съществуващ нефтопровод (Г7-9).

Като естествено допълнение към биоиндикаторната оценка на водната среда научно-изследователската работа на кандидата на кандидата обхващат и екотоксикологичния анализ на тежки метали и металоиди в дунавската екосистема (предимно в биотоп Куделин, обл. Видин), обособен в три поднаправления: *Циркулация на елементи в системата „среда – гостоприемник – паразит"* – проучени са разпределението и натрупването на мед (Cu), кадмий (Cd) и арсен (As) в трофичната верига води – седименти – Chondrostoma nasus (скобар) – Pomphorhynchus laevis – Contracaecum sp. (В4-6), както и детайлната миграция на арсен в системата води – седименти – Chondrostoma nasus – Contracaecum sp. (ларви) (В4-12); *Биоакумулация в*

тъкани и органи – изследвано е съдържанието на кадмий (Cd) в черен дроб и мускулатура на скобар, в неговите паразитни ларви, както и във води и седименти (В4-13); оценена е и биоакумулацията на елемента в черен дроб, кожа и мускулатура на платика (Abramis brama), съпоставена с концентрациите му във водната среда (В4-14); и *Комплексни екологични оценки* – представени са нови данни за паразитните съобщества на платиката в съчетание с анализ на съдържанието на тежки метали и металоиди във води и седименти (В4-15), както и оценка на натрупването на арсен в тъкани на два вида риби и в абиотичните компоненти в горния български участък на р. Дунав (Г7-19).

Неразделна част от изследователския профил на кандидата, пряко свързан с екологичните и екотоксикологичните оценки, са паразитологичните и ихтиологичните проучвания, обособени в три направления: *Паразитофауна и хелминтни съобщества в речни екосистеми* – изследвани са рибни видове от р. Дунав (морунаш, скобар, бабушка, дунавска скумрия, немски и чип косат, представители на сем. Percidae, попчета) в района на селата Куделин, Ясен, Кошава, Ново село и Кутово (публикации В4-1, В4-2, В4-3, В4-4, В4-7, В4-9, Г7-2, Г7-14, Г7-15), както и от р. Луда Яна (В4-5); *Нови научни факти (видове, гостоприемници и местообитания)* – идентифицирани са нови видове хелминти при попчета от българския участък на р. Дунав (В4-8), пет вида паразити и нов гостоприемник на плосък червей в р. Осъм (В4-11), както и нови гостоприемници и местообитания в реките Луда Яна и Чепеларска; регистрирани са седем вида ендохелминти при речен кефал (биотоп Куделин) и паразити по уклея в р. Мечка (Г7-4, Г7-5, Г7-11); и *Анализ на съобществата и ихтиофауната* – проведен е първи по рода си анализ на хелминтните съобщества на ниво компонентни съобщества и инфрасъобщества, включващ и видове, патогенни за рибите и човека (Г7-4), както и проучване на видовото разнообразие на ихтиофауната в средното и долното течение на р. Стряма (Г7-20).

В представената справка Захариева е структурирала приносите си в осем направления – пет научни (изследвания върху ихтио- и паразитофауната на речни екосистеми; концентрации и циркулация на тежки метали и металоиди в абиотични и биотични компоненти; мониторинг на речни води по БЕК и на подземни води) и три научно-приложни (оценка на превишенията на тежки метали и металоиди съгласно нормативната уредба; предлагане на нови биоиндикатори; разширяване на мрежата на НАСЕМ с нови мониторингови пунктове). Представеното детайлно описание по отделните направления се отличава с последователност на изследователския подход, висока проследимост на данните и ясно изразен потенциал за интегрирана екологична оценка.

Въпреки богатата фактология отчетливо прозира единна научна логика – рибите и паразитите се разглеждат не само фаунистично, но и целенасочено като биоиндикатори, което позволява паразитното разнообразие и биоакумулацията на замърсители да бъдат успешно обвързани с общата оценка на състоянието на водната среда. Справката се отличава и с висока прецизност: посочените приноси са подкрепени с конкретни видове, находища, анализирани показатели и точни препратки към съответните публикации. Особено ценен и перспективен аналитичен принос е съчетаването на данни от макрозообентоса и паразитните съобщества (демонстрирано при реките Огоста и Осъм), което разкрива нови възможности за комплексно биоиндикиране – посока, в която детайлното съпоставяне с

традиционните самостоятелни показатели би обогатило още повече бъдещите изследвания.

Съществен принос в научноизследователската дейност на Радослава Захариева, пряко съотносим към тематиката на конкурса, е биоиндикаторната оценка на екологичното състояние на речни участъци от водосборните басейни на реките Дунав, Марица и Арда, изведена чрез съчетаването на екотоксикологични и паразитологични показатели. На базата на приложените индикаторни подходи изследваните участъци от реките Осъм и Чепеларска се отличават с добро екологично състояние, докато тези от реките Мечка и Каялийка са оценени в „по-малко от добро" екологично състояние, което свидетелства за по-изразен антропогенен натиск върху водните екосистеми. Тази оценка кореспондира с разпределението на мед, кадмий и арсен по системата „води – дънни седименти – риби – паразити", като черният дроб на скобара (Chondrostoma nasus) и нематодите от род Contracaecum sp. се проявяват като ефективни биоиндикатори за кадмий, а акантоцефалът Pomphorhynchus laevis – за арсен. Допълнителна стойност за познаването на биотичния компонент и водното качество имат паразитологичните резултати, включващи 31 нови гостоприемникови регистрации, нови находища и две първи фаунистични регистрации за българския участък на р. Дунав (без да са описвани нови за науката видове). Извършваните комплексни изследвания са резултат от екипна работа, в която ясно се проявяват активният подход и дейното участие на кандидата.

III. Мнения, препоръки и бележки

По така представената конкурсна документация имам бележки по справките за изпълнение на минималните изисквания на НИГГГ и научните и научните и научно-приложните приноси. Предвид отпадането на публикация Г7-8 следва да се коригира в справката за минималните изисквания общият брой точки за групата „Г" и сумарно за всички групи показатели, съответно на 227 и 524. Като препоръка към представената справка за приносите бих посочила необходимостта от по-прецизно структуриране и оптимизиране на броя и йерархията на обособените в нея приносни направления, както и от отстраняване на повторенията и терминологичните разминавания. Уместно е изложението да надхвърли нивото на конкретните фактографски резултати, като прокара по-ясна граница между установяването на нови емпирични данни, тяхното теоретично обобщаване и възможностите за практическото им приложение.

Познавам Радослава Захариева като изследовател със задълбочени познания, последователна научна дейност и постоянен стремеж към усвояване на нови знания и умения. Считам, че е тя притежава експертиза в тематични направления, свързани с научната специалност „Хидрология на сушите и водните ресурси". Това обхваща както оценката на екологичното състояние и екологичния потенциал на повърхностните водни тела по биологични елементи за качество (БЕК), така и изследването на акумулацията на тежки метали и металоиди в системата „води – дънни седименти – риби – паразити" в контекста на устойчивото управление и опазването на водните ресурси.

Заключение

От направената проверка на представените материали за конкурса не са констатирани нарушения в процедурата (При констатирани нарушения се описват). Спазени са (не са спазени) изискванията по чл. 24 (1), т.1, т.3, т.4, т.5, (2) и чл. 26 (1) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1), т.1, т.3, т.4, т.5 и чл. 54 от ППЗРАСРБ чл. 54, т.1, т.4, т.5, т.6 и чл. 55 (3) т.2 от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ.

Въз основа на запознаването с документите на кандидата за конкурса и оценката, съгласно чл. 27 (3), (4) от ЗРАСРБ на представените от него публикации, цитирания и приноси, предлагам на уважаемото Научно жури да предложи на Научния съвет на НИГГГ гл. асистент д-р Радослава Георгиева Захариева **ДА ЗАЕМЕ** академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 4.4. Науки за Земята и научна специалност „Хидрология на сушата и водните ресурси“ в „Център по хидрология и водно стопанство“ към НИГГГ – БАН.

Дата: 20.11.2026 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

/доц. д-р инж. Крася Колчева/